

Zdravilna popkovina novorojenčka

Čudežno zdravilo, ki nas lahko obvaruje pred rakavimi in genetskimi obolenji, nekateri vidijo v matičnih celicah, ki jih najdemo marsikje v telesu, tudi v popkovnični krvi. Postopek odvzema je neboleč, posebnost matičnih celic pa je predvsem v sposobnosti samoobnavljanja, prilagoditve in intenzivne rasti. Ob pravilni strokovni shranitvi omogočajo kultiviranje in razvoj v zelena celična tkiva, ki jih je v prihodnosti mogoče uporabiti za zdravljenje tudi najtežjih, smrtno nevarnih bolezni.

Trenutno največja banka za shranjevanje matičnih celic v Evropi je laboratorij Cryo-Save v Mielu v Belgiji, v katerem hranijo več kot 120 tisoč vzorcev, med njimi tudi 2000 iz Slovenije. Prostora imajo dovolj – shranijo lahko milijon vzorcev matičnih celic.

mamico ne za otroka. Postopek krioprezervacije nam nato omogoči, da jih lahko shranimo za uporabo v prihodnosti,« je razložila Martina Oražem iz Neocelice.

Čas je ključnega pomena

V primeru, da bi nekoč potrebovali zdravljenje, je iskanje primerne darovalca lahko dolgotrajno, bolezen lahko v tem času napreduje. Telesu lastne celice pa so kompatibilne in jih telo ne bo zavrnilo, četudi jih uporabimo pozneje v življenju. Shranjene matične celice iz popkovnice so na voljo za zdravljenje takoj, ko jih potrebujemo. Matične celice pa so lahko koristne tudi za bližnje sorodnike, torej lahko ustrezajo bratom in sestram, če bi jih potrebovali.

Javna banka v Sloveniji od leta 2008

Za hrambo celic v javni banki ne plačate ničesar – celice namreč darujete. Namenjene so tudi drugim, po vsem svetu, ki jih potrebujejo. Od leta 2008 je tudi v Sloveniji javna banka matičnih celic iz popkovnične krvi, v kateri je bilo v letu 2009 shranjenih 292 vzorcev (svetovna javna banka hrani 300.000 vzorcev). V Sloveniji v javni banki hranijo le približno 35 % darovanih vzorcev popkovnične krvi. »Ostali vzorci namreč ne dosega zahtevanega volumna in se zavržejo ali (ob strinjanju staršev) uporabijo v raziskovalne namene. Zato nimate zagotovila, da bo vaša podarjena popkovnična kri sploh na voljo. Toda tudi če je ne bi zavrgli, vam ne morejo zagotoviti, da je ne bodo dali drugemu bolniku, ko jo bo

vaš otrok potreboval. Edini način, s katerim si lahko to zagotovite, je shranjevanje v zasebni banki,« je prepričana Oražemova, vodja trženja pri podjetju Neocelica, zasebni banki, ki v Sloveniji obstaja od leta 2007 in spada v evropsko združenje Cryo-Save, ki v 38. državah hrambo ponuja že deset let.

V Sloveniji tri zasebne banke

V zasebnih bankah so celice namenjene le vašemu otroku, shranjevanje odvzetega vzorca znaša okoli 2000 evrov, doba shranjevanja je pogodbeno opredeljena (najprej okoli 20 let, nato možnost podaljševanja shranjevanja). V letu 2009 je bilo po podatkih ustanove Slovenija – transplant odvzetih 532 vzorcev za namene shranjevanja v zasebnih bankah, manj kot polovica pa je shranjenih v Sloveniji. V Neocelici, prvi zasebni banki pri nas, so od aprila leta 2007 do danes uspešno shranili preko 2000 vzorcev matičnih celic iz popkovnične krvi slovenskih novorojenčkov, je povedala Martina Oražem in dodala, da na slovenskem trgu ni še noben od teh otrok potreboval svojega vzorca matičnih celic za zdravljenje. »Je pa bilo v sklopu vzorcev, shranjenih v laboratorijih Cryo-Save, do danes za potrebe zdravljenja odpoklicanih že 15 vzorcev matičnih celic,« je pojasnila.

V Sloveniji delujejo tri zasebne banke: poleg Neocelice sta še Biohramba in Izvorna celica. Hrambe tako v zasebnih kot javni banki beleži Zavod RS za presaditve organov in tkiv Slovenija – transplant.

PV, JR, KP

Uporabnost matičnih celic

Matične celice že danes v medicini uporabljamo za zdravljenje izjemno velikega števila različnih bolezni, med katerimi so tudi nekatere vrste levkemije in rakavih obolenj, v prihodnosti pa se bo nabor ozdravljivih bolezni z uporabo matičnih celic še povečal, saj svetovna medicinska stroka njihovemu raziskovanju namenja veliko pozornosti. Matične celice ob rojstvu še niso bile podvržene staranju, hitreje se delijo, manj možnosti je, da so okužene. »Zato je prav čas rojstva enkratna priložnost, ko lahko dobimo te izjemne celice, ki jih pridobimo na enostaven način, ki ni boleč ali nevaren ne za

Matične celice, darovane v javno banko, so dostopne vsem, ki bi jih potrebovali, celice shranjene v zasebni banki pa le vašemu otroku.